

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

1 päivänä lokakuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Verotus – Arvonlisävero – Direktiivi 2006/112/EY – 98 artikla – Jäsenvaltioiden mahdollisuus soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa tiettyihin tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin – Liitteessä III oleva 1 kohta – Käsite ”ihmisten elintarvikkeet” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” – Afrodisiakkituotteet

Asiassa C-331/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaiden ylin tuomioistuin) on esittänyt 19.4.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.4.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Staatssecretaris van Financiën

vastaan

X,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Jarukaitis sekä tuomarit E. Juhász (esittelevä tuomari) ja M. Ilešič,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Alankomaiden hallitus, asiamiehinaan M. L. Noort ja M. K. Bulterman,
- Euroopan komissio, asiamiehinaan W. Roels ja L. Lozano Palacios,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.2.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY (EUVL 2006, L 347, s. 1; jäljempänä arvonlisäverodirektiivi) liitteessä III olevan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Staatssecretaris van Financiën (valtiovarainministeriön valtiosihteeri, Alankomaat) ja X ja joka koskee elintarvikkeita varten säädetyn alennetun arvonlisäverokannan soveltamista afrodisiakkeina myytäviin ja käytettäviin tuotteisiin, jotka koostuvat pääasiallisesti kasvi- tai eläinperäisistä osista ja joita nautitaan suun kautta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus (EY) N:o 178/2002

- 3 Elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28.1.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 (EYVL 2002, L 31, s. 1) 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tavoite ja soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa säädetään perusta ihmisten terveyden sekä kuluttajien etujen korkeatasoiselle suojelulle elintarvikkeiden osalta ottaen huomioon erityisesti elintarvikkeiden, myös perinteisten tuotteiden, moninainen tarjonta ja varmistetaan samalla sisämarkkinoiden tehokas toiminta. Siinä vahvistetaan yhteiset periaatteet ja vastuualat, keinot vahvan tieteellisen perustan tarjoamiseen sekä tehokkaat organisatoriset järjestelyt ja menettelyt, joihin elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskeva päätöksenteko perustuu.

2. Edellä 1 kohdan soveltamiseksi tässä asetuksessa vahvistetaan yleiset periaatteet, jotka koskevat yleisesti elintarvikkeita ja rehuja ja varsinkin elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta [Euroopan unionin] tasolla ja kansallisella tasolla.

Tällä asetuksella perustetaan Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen [(EFSA)].

Tällä asetuksella vahvistetaan menettelyt asioissa, joilla on välitön tai välillinen vaikutus elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuteen.

– –”

- 4 Kyseisen asetuksen 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Elintarvikkeen määritelmä”, säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa ’elintarvikkeella’ tarkoitetaan mitä tahansa ainetta tai tuotetta, myös jalostettua, osittain jalostettua tai jalostamatonta tuotetta, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan kohtuudella olettaa tulevan ihmisten nautittavaksi.

’Elintarvike’ käsittää juomat, purukumin ja vesi mukaan lukien kaikki aineet, jotka on tarkoituksellisesti lisätty elintarvikkeeseen sen valmistuksen tai käsittelyn aikana. Siihen sisältyy vesi, joka on otettu [ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta 3.11.1998 annetun neuvoston] direktiivin 98/83/EY [(EYVL 1998, L 330, s. 32)] 6 artiklan mukaisen vaatimustenmukaisuuden määrittelykohdan jälkeen, ja rajoittamatta [juomaveden laadusta 15.7.1980 annetun neuvoston direktiivin] 80/778/ETY [(EYVL 1980, L 229, s. 11)] ja [direktiivin] 98/83/EY vaatimusten soveltamista.

'Elintarvikkeen' määritelmään eivät sisälly:

- a) rehut;
  - b) elävät eläimet, paitsi jos ne on tarkoitus saattaa markkinoille ihmisten ravinnoksi;
  - c) kasvit ennen niiden korjuuta;
  - d) [lääkkeitä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 26.1.1965 annetussa neuvoston] direktiivissä 65/65/ETY [(EYVL 1965, 22, s. 369)] ja [lääkkeitä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettujen direktiivien 65/65/ETY ja 75/319/ETY soveltamisalan laajentamisesta ja homeopaattisia lääkkeitä koskevista lisäsäännöksistä 22.9.1992 annetussa neuvoston] direktiivissä 92/73/ETY [(EYVL 1992, L 297, s. 8)] tarkoitetut lääkkeet;
  - e) [kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27.7.1976 annetussa neuvoston] direktiivissä 76/768/ETY [(EYVL 1976, L 262, s. 169)] tarkoitetut kosmeettiset valmisteet;
  - f) [tupakkatuotteiden merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä [13.11.1989 annetussa] neuvoston direktiivissä 89/622/ETY [(EYVL 1989, L 359, s. 1)] tarkoitetut tupakka ja tupakkatuotteet;
  - g) [New Yorkissa 30.3.1961 tehdyssä] Yhdistyneiden Kansakuntien huumausaineyleissopimuksessa, [jota on muutettu vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen muuttamista koskevalla vuoden 1972 pöytäkirjalla (Yhdistyneiden Kansakuntien sopimuskokoelma, nide 520, nro 151)] ja [Wienissä 21.2.1971 tehdyssä] psykotrooppisia aineita koskevassa Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksessa [(Yhdistyneiden Kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1019, nro 175)] tarkoitetut huumeet ja psykotrooppiset aineet;
  - h) jäämät ja epäpuhtaudet.”
- 5 Mainitun asetuksen 5 artiklan, jonka otsikko on ”Yleiset tavoitteet”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Elintarvikelainsäädännöllä on pyrittävä yhteen tai useampaan ihmisten elämän ja terveyden suojelun korkeaan tasoon liittyvään yleiseen tavoitteeseen ja kuluttajien etujen suojeluun, mukaan lukien elintarvikekaupan rehelliset menettelytavat, ottaen huomioon tarpeen mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin suojelun, kasvien terveyden ja ympäristönsuojelun.”

Arvonlisäverodirektiivi

- 6 Arvonlisäverodirektiivin 96 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava yleistä arvonlisäverokantaa, jonka on oltava sama sekä tavaroiden luovutuksille että palvelujen suorituksille.
- 7 Kyseisen direktiivin 97 artiklassa säädetään, että yleisen verokannan on oltava vähintään 15 prosenttia.
- 8 Kyseisen direktiivin 98 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat soveltaa joko yhtä tai kahta alennettua verokantaa.

2. Alennettuja verokantoja saa soveltaa ainoastaan liitteessä III tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvien tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin.

--”

- 9 Arvonlisäverodirektiivin liitteen III, joka sisältää luettelon tavaroiden luovutuksista ja palvelujen suorituksista, joihin voidaan soveltaa kyseisen direktiivin 98 artiklassa tarkoitettuja alennettuja arvonlisäverokantoja, 1–4 kohdassa mainitaan seuraavat:

- ”1) Ihmisten ja eläinten elintarvikkeet (mukaan lukien juomat, mutta lukuun ottamatta alkoholijuomia); elävät eläimet, siemenet, kasvit ja tavallisesti elintarvikkeiden valmistuksessa käytettäviksi tarkoitetut ainekset; elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet;
- 2) veden jakelu;
- 3) [farmaseuttiset] tuotteet, joita tavallisesti käytetään terveydenhoidossa, sairauksien ehkäisemisessä sekä lääketieteellisessä ja eläinlääketieteellisessä hoidossa, mukaan lukien ehkäisyyn ja naisten hygieniaan tarkoitetut tuotteet;
- 4) vammaisen henkilön henkilökohtaiseen ja yksinomaiseen käyttöön tavallisesti vammojen lieventämiseksi tai hoitamiseksi tarkoitetut lääketieteelliset laitteet, apuvälineet ja muut laitteet, mukaan lukien näiden tavaroiden korjaus, sekä autojen lastenistuinten luovutus;

--”

Alankomaiden oikeus

- 10 Pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikana voimassa olevan liikevaihtoveron korvaamisesta arvonlisäverojärjestelmän mukaisella liikevaihtoverolla 28.6.1968 annetun lain (Wet houdende vervanging van de bestaande omzetbelasting door een omzetbelasting volgens het stelsel van heffing over de toegevoegde waarde; Stb. 1968, nro 329) 9 §:n 2 momentin a kohdassa säädettiin, että arvonlisäverokanta on 6 prosenttia tämän lain taulukossa I nimettyjen tavaroiden luovutusten osalta.
- 11 Tämän taulukon a.1 kohdassa mainitaan seuraavat:

- ”1. elintarvikkeet, erityisesti
- ruoat ja juomat, jotka on tavallisesti tarkoitettu ihmisten nautittavaksi
  - edellä a alakohdassa tarkoitettujen ruokien ja juomien valmistuksessa selvästi käytettäviksi tarkoitetut tuotteet, jotka sisällytetään niihin kokonaan tai osittain
  - edellä a alakohdassa tarkoitettujen ruokien ja juomien täydentämiseen tai korvaamiseen käytettäviksi tarkoitetut tuotteet, kuitenkin siten, ettei alkoholijuomia pidetä elintarvikkeina

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 X, joka on arvonlisäverovelvollinen elinkeinonharjoittaja, myy erotiikkatuotteiden kaupassaan muun muassa kapseleita, tippoja, jauheita ja suihkeita seksuaalista halua lisäävinä afrodisiakkina. Nämä pääasiallisesti kasvi- ja eläinperäisistä osista koostuvat tuotteet on tarkoitettu ihmisten käyttöön ja nautittaviksi suun kautta.
- 13 Verovelvollinen sovelsi vuosina 2009–2013 näihin tuotteisiin elintarvikkeisiin sovellettavaa alennettua arvonlisäverokantaa.

- 14 Katsottuaan, että kyse ei ollut arvonlisävero-alan merkityksellisissä säännöksissä tarkoitetuista ”elintarvikkeista”, veroviranomainen riitautti tämän verokannan soveltamisen kyseisiin tuotteisiin ja teki jälkiverotuspäätöksen.
- 15 Verovelvollinen valitti veroviranomaisen päätöksestä Rechtbank Den Haagiin (Haagin alioikeus, Alankomaat).
- 16 Asiaa toisessa oikeusasteessa käsitellyt Gerechtshof Den Haag (Haagin ylioikeus, Alankomaat) hyväksyi verovelvollisen vaatimuksen ja totesi, että kyseisten tuotteiden käyttäminen afrodisiakkeina ei ole esteenä sille, että niitä verotetaan elintarvikkeisiin sovellettavan alennetun arvonlisäverokannan mukaisesti. Kyseinen tuomioistuim otettiin huomioon, että nämä tuotteet on tarkoitettu nautittaviksi suun kautta ja ne on valmistettu ainesosista, joita voi olla elintarvikkeissa. Lisäksi tuomioistuim totesi, että elintarvikkeen käsite on niin laaja, että se voi kattaa tuotteet, joita ei välittömästi mielletä elintarvikkeiksi, kuten makeiset, purukumin tai kakut.
- 17 Valtiovarainministeriön valtiosihteeri teki Gerechtshof Den Haagin tuomiosta kassaatiovalituksen Hoge Raad der Nederlandenille (Alankomaiden ylin tuomioistuim).
- 18 Katsottuaan, että sen käsiteltävänä olevan asian ratkaiseminen edellyttää arvonlisäverodirektiivin säännösten tulkintaa, Hoge Raad der Nederlanden päätti lykätä ratkaisun antamista ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa käytettyä käsitettä ’ihmisten elintarvikkeet’ tulkittava siten, että sen piiriin on luettava [asetuksen N:o 178/2002] 2 artiklan mukaisesti kaikki aineet tai tuotteet, myös jalostetut, osittain jalostetut tai jalostamattomat tuotteet, jotka on tarkoitettu tai joiden voidaan kohtuudella olettaa tulevan ihmisten nautittaviksi?

Jos tähän kysymykseen vastataan kieltävästi, miten kyseisen käsitteen sisältö on määriteltävä?

2) Jos joitakin syötäviä tai juotavia tuotteita ei voida pitää ihmisten elintarvikkeina, millä perusteella on siinä tapauksessa määriteltävä, voidaanko sen kaltaisia tuotteita pitää elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävänä tuotteina?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuim haluaa tietää kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, miten arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa olevia käsitteitä ”ihmisten elintarvikkeet” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” on tulkittava.
- 20 Arvonlisäverodirektiivin 96 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on sovellettava samaa yleistä arvonlisäverokantaa tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin.
- 21 Poikkeuksena tästä periaatteesta kyseisen direktiivin 98 artiklan 1 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus soveltaa joko yhtä tai kahta alennettua verokantaa. Saman direktiivin 98 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan alennettuja verokantoja saadaan soveltaa ainoastaan saman direktiivin liitteessä III tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvien tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin.
- 22 Tarkemmin sanottuna jäsenvaltiot voivat arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevan 1 kohdan mukaan soveltaa alennettua arvonlisäverolantaa muun muassa ”ihmisten ja eläinten elintarvikkeisiin (mukaan lukien juomat, mutta lukuun ottamatta alkoholijuomia)” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettäviin tuotteisiin”.

- 23 Arvonlisäverodirektiiviin ei sisälly käsitteiden ”ihmisten elintarvikkeiden” tai ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävien tuotteiden” määritelmiä, eikä näiden käsitteiden määritelmiä sisälly myöskään yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112 täytäntöönpanotoimenpiteistä 15.3.2011 annettuun neuvoston täytäntöönpanoasetukseen (EU) N:o 282/2011 (EUVL 2011, L 77, s. 1). Lisäksi on huomattava, että arvonlisäverodirektiivissä tai täytäntöönpanoasetuksessa N:o 282/2011 ei ole viittausta jäsenvaltion oikeuteen tältä osin.
- 24 Tällaisessa tilanteessa arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa olevia käsitteitä ”ihmisten elintarvikkeet” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” on tulkittava sen tavanomaisen merkityksen, joka niillä ilmaisuilla, joista ne muodostavat, on yleiskielessä, ottamalla samalla huomioon asiayhteys, jossa näitä ilmaisuja käytetään, ja sen lainsäädännön tavoitteet, johon edellä mainitut ilmaisut kuuluvat (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, 65 kohta).
- 25 Ensinnäkin niiden ilmaisujen, joista nämä käsitteet koostuvat, tavanomaisesta merkityksestä yleiskielessä on yhtäältä todettava – kuten julkiasiamies on pääasiallisesti korostanut ratkaisuehdotuksensa 18, 19 ja 27 kohdassa –, että ”ihmisten elintarvikkeet” muodostuvat periaatteessa kaikista tuotteista, jotka sisältävät ihmiselimestön rakennus-, energia- ja suojaravintoaineita, jotka ovat välttämättömiä ihmiselimestön elintoimintojen ylläpitämisen ja elimistön toiminnan ja kehityksen kannalta ja joita nautitaan näiden ravintoaineiden toimittamiseksi elimistölle.
- 26 Koska tämä ravitsemuksellinen tehtävä on ratkaiseva sen kannalta, että tuote voidaan luokitella ”ihmisten elintarvikkeeksi” sen tavanomaisen merkityksen mukaan, joka näillä ilmaisuilla on yleiskielessä, merkitystä ei ole sillä, että tällä tuotteella on tai sillä ei ole terveyden kannalta hyödyllisiä vaikutuksia, että sen nauttiminen tuo tai ei tuo tiettyä mielihyvää käyttäjälle ja että sen käyttö kuuluu tiettyyn yhteiskunnalliseen yhteyteen. Näin ollen sillä seikalla, että kyseisen tuotteen käytöllä on positiivisia vaikutuksia sitä nauttivan henkilön seksuaalisen halun kannalta, ei ole merkitystä tältä osin.
- 27 Toisaalta siitä tavanomaisesta merkityksestä, joka ilmaisuilla ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” on yleiskielessä, on todettava, että nämä ilmaisut kattavat tuotteet, joiden nauttimisesta saadaan myös ihmiselimestön rakennus-, energia- ja suojaravintoaineita, jotka ovat välttämättömiä ihmiselimestön elintoimintojen ylläpitämisen ja elimistön toiminnan ja kehityksen kannalta.
- 28 On todettava, että tällainen ravitsemuksellinen tehtävä on välttämätön tähän ryhmään kuuluvien tuotteiden osalta, koska nämä tuotteet on tarkoitettu elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen.
- 29 Koska näillä kahdella tuoteryhmällä on sama ravitsemuksellinen tehtävä, ei ole olemassa syytä, jonka perusteella niihin olisi sovellettava eri arvonlisäverosäännöstöjä.
- 30 Toiseksi asiayhteydestä, johon arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa olevat käsitteet ”ihmisten elintarvikkeet” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” kuuluvat, on todettava, että – kuten tämän tuomion 20–22 kohdasta käy ilmi – näillä kahdella käsitteellä tarkoitetaan tavaroita, joiden luovutuksiin sovelletaan alennettua arvonlisäverokantaa, joka on poikkeus periaatteesta, jonka mukaan on sovellettava yleistä verokantaa. Niitä on näin ollen tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2019, Segler-Vereinigung Cuxhaven, C-715/18, EU:C:2019:1138, 25 kohta).
- 31 Asetuksen N:o 178/2002 2 artiklassa oleva elintarvikkeen määritelmä ei ole merkityksellinen näiden käsitteiden määritelmän kannalta, koska kyseinen asetus, jonka tavoitteena on – kuten sen 1 artiklasta ilmenee – terveyden suojeleminen, koskee kaikkia aineita, jotka vaikuttavat osaltaan elintarvikkeiden turvallisuuteen. Näin ollen edellä mainittu asetus koskee siinä olevan erityisen laajan elintarvikkeen käsitteen takia mitä tahansa ainetta, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan kohtuudella olettaa tulevan

ihmisten nautittavaksi, alkoholijuomat ja vesi mukaan lukien. Näin ollen tämän käsitteen ulottuvuus on laajempi kuin arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa olevien käsitteiden ”ihmisten elintarvikkeet” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” ulottuvuudet.

- 32 Lisäksi arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa oleva käsite ”ihmisten elintarvikkeet” tai siinä oleva käsite ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” ei voi kattaa lääkkeitä, koska arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 3 kohdassa mainitaan erikseen farmaseuttiset tuotteet.
- 33 Kolmanneksi arvonlisäverodirektiivin liitteen III tavoitteesta on täsmennettävä, että unionin tuomioistuin on todennut, että unionin lainsäätäjä pyrki tämän direktiivin liitteen III laatimisella siihen, että alennettua arvonlisäverokantaa voitaisiin soveltaa perustuotteisiin sekä sosiaali- ja kulttuuritarkoituksiin liittyviin tavaroihin ja palveluihin, kunhan niistä ei aiheudu ollenkaan tai aiheutuu ainoastaan vähän kilpailun vääristymisen vaaraa (tuomio 4.6.2015, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, C-161/14, ei julkaistu, EU:C:2015:355, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Unionin tuomioistuin on lisännyt, että tämän liitteen tarkoitus on, että tietyt erityisen tarpeelliset tuotteet tulisivat halvemmiksi ja olisivat siten helpommin arvonlisäveron lopulta maksavan loppukuluttajan saatavilla (ks. vastaavasti tuomio 9.3.2017, Oxycure Belgium, C-573/15, EU:C:2017:189, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Tällaisessa tilanteessa mikä tahansa ihmisen nautittavaksi tarkoitettu tuote, josta saadaan ihmiselimistön elintoimintojen ylläpitämisen ja elimistön toiminnan ja kehityksen kannalta välttämättömiä ravintoaineita, kuuluu arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa tarkoitettuun ryhmään, vaikka kyseisen tuotteen käytöllä pyritään myös muiden vaikutusten aikaansaamiseen.
- 36 Sen sijaan tuote, joka ei sisällä ollenkaan ravintoaineita tai jossa ravintoaineita on ainoastaan täysin merkityksetön määrä ja jonka käytöllä pyritään yksinomaan muiden kuin ihmiselimistön elintoimintojen ylläpitämisen ja elimistön toiminnan ja kehityksen kannalta välttämättömien vaikutusten aikaansaamiseen, ei voi kuulua tähän ryhmään.
- 37 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevista tiedoista näyttäisi ilmenevän, että näin on pääasian oikeusriidassa kyseessä olevien afrodisiakkituotteiden osalta, mutta tämän tutkiminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.
- 38 Tätä tulkintaa tukee arvonlisäverodirektiivin liitteen III tavoite, joka on saattaa alennetun arvonlisäverokannan piiriin perustuotteet, jotta ne olisivat helpommin loppukuluttajan saatavilla.
- 39 Edellä olevien seikkojen perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että arvonlisäverodirektiivin liitteessä III olevassa 1 kohdassa olevia käsitteitä ”ihmisten elintarvikkeet” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” on tulkittava siten, että ne koskevat kaikkia tuotteita, jotka sisältävät ihmiselimistön rakennus-, energia- ja suojaravintoaineita, jotka ovat välttämättömiä ihmiselimistön elintoimintojen ylläpitämisen ja elimistön toiminnan ja kehityksen kannalta ja joita nautitaan näiden ravintoaineiden toimittamiseksi elimistölle.

Oikeudenkäyntikulut

- 40 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY liitteessä III olevassa 1 kohdassa olevia käsitteitä ”ihmisten elintarvikkeet” ja ”elintarvikkeiden täydentämiseen tai korvaamiseen tavallisesti käytettävät tuotteet” on tulkittava siten, että ne koskevat kaikkia tuotteita, jotka sisältävät ihmiselimistön rakennus-, energia- ja suojaravintoaineita, jotka ovat välttämättömiä ihmiselimistön elintoimintojen ylläpitämisen ja elimistön toiminnan ja kehityksen kannalta ja joita nautitaan näiden ravintoaineiden toimittamiseksi elimistölle.

Allekirjoitukset